

інформації, показують рівень розуміння проблеми і здатність будувати припущення. Уміння ставити питання допомагає при вирішенні інтелектуальних завдань, сприяє покращенню сприймання навчального матеріалу, врешті-решт, розвиває аналітичне мислення. Вмінню ставити питання варто вчитися як учням, так і вчителям.

Яворська А. О., магістр,
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Україна.
Науковий керівник – Рябенко М. І., канд. пед. наук, доц.,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Україна

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗВО УКРАЇНИ ТА ЗАКОРДОННЯ

Відповідно до закону України «Про освіту» освіта є основою інтелектуального, культурного, духовного розвитку особистості, її успішної соціалізації, економічного добробуту, запорукою розвитку суспільства, об'єднаного спільними цінностями і культурою, та держави [3]. Вища освіта є складовою системи освіти України, яка забезпечує фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку майбутніх фахівців. При вступі до Болонського процесу у 2005 році наша країна взяла на себе зобов'язання відповідати європейським стандартам та створити умови для забезпечення своїм громадянам права на вищу освіту. Тому аналіз правового забезпечення діяльності ЗВО взагалі та учасників освітнього процесу ЗВО зокрема є вкрай необхідним та потребує всебічного аналізу. Під правовим забезпеченням ми розуміємо правові механізми, які існують на національному та міжнародному рівнях. Треба зазначити, що проблему правового забезпечення учасників освітнього процесу закладів вищої освіти України та закордоння досліджували багато вчених, зокрема Б. Андрусишин, В. Астахов, Р. Валєєв, Г. Дорохова, С. Куров, Л. Невара, М. Рябенко, В. Сирих, В. Кремень та інші. Слід зазначити, що для діяльності учасників освітнього процесу у ЗВО України існують достатні правові механізми. Зокрема Конституція України як основний закон держави, який має вищу юридичну силу, гарантує кожній людині право на освіту. Громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі. Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття вищої освіти, крім випадків, встановлених Конституцією та законами України

[1]. Усі особи, які здобувають вищу освіту у закладах вищої освіти України, мають рівні права та обов'язки.

Відповідно до статті 52 Закону України «Про Вищу освіту», учасниками освітнього процесу у закладах вищої освіти є наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники; здобувачі вищої освіти та інші особи, які навчаються у закладах вищої освіти; інші працівники закладів вищої освіти. Відповідно до статті 57 Закону України «Про вищу освіту» науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники закладу вищої освіти всіх форм власності мають право на академічну свободу; на академічну мобільність; на захист професійної честі та гідності; брати участь в управлінні закладом вищої освіти; обирати методи та засоби навчання тощо. Відповідно, особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на вибір форми навчання; безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту; трудову діяльність у позанавчальний час; додаткову оплачувану відпустку; безоплатне користування бібліотеками, музеями, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами закладу вищої освіти; участь у науково-дослідних, дослідно-конструкторських роботах, конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх робіт для публікації тощо [2]. Ці права не є вичерпні, тобто кожен заклад вищої освіти має змогу розширити їх в межах своїх повноважень. Вважаємо за доцільне зробити основний аналіз правового забезпечення однієї з найближчих західних сусідів України – Республіка Польща, яка є країною-членом Європейського Союзу, а також країною, що вступила до Болонського процесу. Конституція Польщі зазначає, що жінки та чоловіки мають рівні права на освіту. Основним законом, що регулює права учасників освітнього процесу в Республіці Польщі, є Закон «Про Вищу освіту і науку» Польщі (USTAWA z dnia 30 sierpnia 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce) [4]. Відповідно до цього закону учасниками освітнього процесу є співробітники університету та студенти. Основними обов'язками академічних працівників є викладацька та дослідницька діяльність. Відповідно до статті 85 цього закону студенти можуть навчатися з кількох основних та інших спеціальностей, в одному або у різних університетах; навчатися за індивідуальним планом навчання та програмою викладання на умовах, встановлених радою закладу або іншим органом, зазначеним у статуті. Відповідно до статті 107 Закону студенти зобов'язані: діяти відповідно до регламенту навчання в закладі; брати участь у заняттях та організації відповідно до плану навчання; складати іспити, проходити практики та виконувати інші вимоги, передбачені планом навчання; дотримуватися норм, що діють в університеті.

Отже можемо зробити висновок, що правове забезпечення, зокрема на законодавчому рівні в Україні більш конкретне та ґрунтовне в порівняно з

аналогічним законодавчим полем Республіки Польща та, відповідно, учасники освітнього процесу в Україні мають більш ширші правові механізми реалізації свого правового статусу.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 05.05.2021).
2. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 року. № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 06.05.2021).
3. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 року. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 06.05. 2021).
4. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce USTAWA z dnia 20 lipca r. URL: <https://www.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2018/09/ustawa.pdf> (дата звернення: 06.05.2021).